

Juhend õpetajale õppeaasta analüütilise tökokkuvõtte koostamiseks

Õpetaja õppeaasta analüütilise tökokkuvõtte koostamise põhiideeks on keskendumine oma tegevuse parendamisele. Selleks, et parendada õppe- ja kasvatusprotsessi kvaliteeti tervikuna, peavad õpetajad teadlikult tegelema enda teadmiste ja oskuste arendamisega. Analüüsides enda tegevuse tugevusi ja nõrkusi toimub omaenese tegevuse tõhususe suurenemine. Õpetaja õppeaasta analüütilise tökokkuvõtte koostamine ja selle tulemuste arvestamine nii individuaalse kui organisatsiooni arengu seisukohalt, on üks osa kooli **sisehindamise** süsteemist.

Õpetaja enda arenguvajaduste hindamisel on otstarbekas keskenduda sellele, mida õpetaja ise saab muuta sõltuvalt oma teadmistest, oskustest ja vilumustest.

Õpetaja õppeaasta analüütilise kokkuvõtte koostamisel tuleb analüüs teostada kuues põhivaldkonnas:

1. Tingimuste loomine õpilase arenguks ja õpilase arengu toetamine
2. Õppekavaarendus ning õppe- ja kasvatusprotsessi planeerimine
3. Õppe- ja kasvatusprotsessi korraldus ja meetodid
4. Väärtused ning eetika
5. Koostöö huvigruppidega
6. Õpetaja enesehindamine ja professionaalne areng

Õppeaasta analüütilise tökokkuvõtte koostab õpetaja igal õppeaastal. Selles analüüsib ta seni saavutatut, annab enda tegevusele hinnangu ning teeb ettepanekuid enda töö parendamiseks, tuues välja enda tegevuse tugevused ja parendamist vajavad tegevused. Analüütiline tökokkuvõtte tuleb vormistada korrektselt, kasutades arvuti abi. Analüütilise tökokkuvõtte salvestamine ja säilitamine elektroonilisel kujul võimaldab aasta-aastalt aega säästvamalt tökokkuvõtet koostada. Analüütilises tökokkuvõttes tuleb õpetajal väljendada ennast konkreetselt, **faktidele** tuginedes. Kui mingid saavutused on seotud ühistegevusega, siis tuleb välja tuua selgepiiriliselt õpetaja **enda osa** selles. Analüüsides õpetaja enda tööd kuue põhivaldkonna lõikes, peab iga valdkonna analüüs olema orienteeruvalt **200 - 400 sõna** (see on 1 - 2 lk arvutikirjas suurusega 12). Analüüs peab esile tooma faktikeskselt valdkonna tugevused ning nõrkused. Igas põhivaldkonnas tuleb õpetajal esile tuua 2 - 3 põhisaavutust ning iga valdkonna kohta tuleb esitada prioriteetsed arenguvajadused ehk eesmärgid ning tegevused järgmiseks õppeaastaks, selleks et kõrvaldada analüüsi tulemusena leitud nõrkused.

Õpetaja	
Koostamise kuupäev	

Klassijuhatamine	
-------------------------	--

Õpetaja koormus

Õppeaine	Klass	Tundide arv nädalas

Järgnevalt on toodud selgitused analüütilise töökokkuvõtte koostamiseks põhivaldkondade kaupa.

1. TINGIMUSTE LOOMINE ÕPILASE ARENGUKS JA ÕPILASE ARENGU TOETAMINE

Soovitused õpetajale

Analüüsides valdkonna *tingimuste loomine õpilase arenguks ja õpilase arengu toetamine* tulemuslikkust, on otstarbekas arvestada järgmisi aspekte:

- Õpilaste õpitulemuste analüüs õpilaste edasijõudmise osas („puudulike” hinnete % ja põhjused ning muutused õppeaasta jooksul).
- Õpilaste õppeedukuse kvaliteedi analüüs („heade” ja „väga heade” hinnete %, muutused õppeaasta jooksul ning analüüs).
- Klassijuhatajana läbiviidud arenguestluste analüüs ja ettepanekud enda poolt läbiviidavate arenguestluste parendamiseks.
- Hariduslike erivajadustega õpilastele osutatud õpiabi analüüs klassiti ning meetmed, mida on õpiabi korras rakendatud. Esitada tuleb rakendatud meetmete mõjususe analüüs.
- Olümpiaadidel, õpilasüritustel, -võistlustel või –näitustel õpilaste juhendamine.
- Õpilasürituste, -võistluste või –näituste korraldamine (oluline vanempedagoogil või vanempedagoogi ametijärgu taotlejal).
- Selles valdkonnas on oluline õpetajal esitada õpilaste tunnustussüsteemi põhimõtted, mille kaudu ta kujundab hoolivat suhtumist kõikidesse õpilastesse. Analüüsis toob õpetaja esile, kuidas ta tagab kõigile õpilastele edu tunde ning kuidas kujundab positiivset enesehinnangut madala enesehinnanguga õpilastel?
- Olukorra analüüs selle kohta, milliste õpilaste madal õpimotivatsioon takistab saavutada oodatavaid õpitulemusi, (põhjuste analüüs iga õpilase puhul eraldi) ning õpetaja planeeritavad tegevused õpitahte tekkimise toetamiseks.

2. ÕPPEKAVAARENDUS NING ÕPPE- JA KASVATUSPROTSESSI PLANEERIMINE

Soovitused õpetajale

Analüüsisides valdkonna *õppekavaarendus ning õppe- ja kasvatusprotsessi planeerimine* tulemuslikkust, on otstarbekas arvestada järgmisi aspekte:

- Välja tuleks tuua tehtud konkreetsed ettepanekud muudatuste sisseviimiseks kooli õppekava ainekavas (näiteks integratsioonivõimalused, läbivate teemade käsitlemine, ühisprojektide rakendamine jms). Muudatusettepanekud ei tohi vastuollu minna riikliku õppekavaga või teiste normdokumentidega. Ära tuleb näidata enda konkreetsed tegevused ainekomisjonis, mis on seotud ainekava arendusega.
- Enda töökava elluviimise analüüs: kui võrd õnnestus planeeritu ellu viia, millistel põhjustel tekkis vajadus korrigeerida õppeprotsessi käigus töökava ning eelnevast tulenevalt tulevikuks konkreetsed ettepanekud enda töökava koostamise protsessi parendamiseks.
- Klassijuhataja tegevuskava elluviimise analüüs ning ettepanekud enda kui klassijuhataja tegevuse parendamiseks.
- Üldtööplaanist tulenevate eesmärkide saavutamine: millised üldtööplaanis kirjeldatud tegevused olid minu kui õpetaja tegevusega seotud ning kuidas need tegevused teostusid.
- Õpetaja poolt kavandatud ja juhitud õppetöö välised tegevused (loetelu ja lühiseltgitused ja -hinnang).

3. ÕPPE- JA KASVATUSPROTSESSI KORRALDUS JA MEETODID

Soovitused õpetajale

Analüüsisides valdkonna *õppe- ja kasvatusprotsessi korraldus ja meetodid* tulemuslikkust, on otstarbekas arvestada järgmisi aspekte:

- Õppevara, mida õpetaja on kohandanud.
- Õppevara, mida õpetaja on koostanud ja avaldanud (oluline on see vanempedagoogil või vanempedagoogi ametijärgu taotlejal).
- IT-vahendite kasutamine õppetundides (konkreetses klassides kasutamise ulatus ja lühikirjeldus).
- Raamatukogu võimaluste kasutamine õppetöös (konkreetses klasside näitel).
- Õpetaja peaks andma lühiülevaate kasutatavatest õppemeetoditest ja õpetamisstrateegiatest õpetatavas õppeaines. Vajalik on analüüsida kasutatavate õppemeetodite ja õpetamisstrateegiate tõhusust, nende vastavust õppe eesmärgile, õppijate eale ja võimetele.
- Analüüs selle kohta, kuidas toimub hindamise asemel või koos õpitulemuste hindamisega järjepidevalt õppijate arengut analüüsiva tagasiside andmine (milline on kirjalike tööde puhul sõnaline tagasiside, suulise tagasiside andmine ja selle sagedus jms)?

4. VÄÄRTUSED JA EETIKA

Soovitused õpetajale

Analüüsisides valdkonna *väärtused ja eetika* tulemuslikkust, on otstarbekas arvestada järgmisi aspekte:

- Selles valdkonnas on oluline esitada 3-5 kõige olulisemat põhimõtet või prioriteeti õpetatavas aines. See on vastus küsimusele: milleks ma üldse seda ainet õpetan? Analüüsida tuleb nende põhimõtete järgimise järjekindlust.
- Analüüs õpetaja ja klassijuhataja töös kõige sagedamini esinevatest konfliktsetest situatsioonidest ja leitud lahendustest. Kas leitud lahendused on aidanud kaasa edasise koostöö parenemisele?
- Vaiete ja kaebuste arv ja nende analüüs.
- Analüüs enda tegevuste vastavusest kooli *Õpetaja kutse-eetika koodeksiga*.

5. KOOSTÖÖ HUVIGRUPPIDEGA

Soovitused õpetajale

Analüüsisides valdkonna *koostöö huvigruppidega* tulemuslikkust, on otstarbekas arvestada järgmisi aspekte:

- Õpilaste rahulolu küsitluste tulemuste võrdlus kolme eelneva aastaga ning muutused tulemustes (eelduseks on asjaolu, et koolis viiakse regulaarselt läbi õpilaste rahulolu uuringuid, millede tulemusi saab seostada konkreetsete õppeainete ja õpetajatega).
- Osalemine koolisisestes alalistes või ajutistes töögruppides (enda roll selles ja hinnang enda osalusele).
- Õpetaja poolt õpilastelt veerandite ja kursuste lõpus võetava tagasiside hinnangute tulemused ja analüüs ning muutused ajas.
- Klassijuhatajate poolt vanematelt võetava tagasiside hinnangute tulemused ja analüüs, ka ajalises arengus.
- Klassijuhataja analüüs tema klassi õpilaste osaluse kohta õppetöös – puudunud tunde õppeaastal ühe õpilase kohta keskmiselt ning põhjuste kaupa trendidena ajaliselt.
- Õpetaja poolt klassijuhatajatelt enda töö kohta tagasiside hinnangute tulemused ja analüüs. Milliseid ettepanekuid klassijuhatajad on teinud lähtuvalt klassi eripäradest ning kuidas on õpetaja nendega arvestanud (kui ei ole arvestanud ettepanekutega, siis tuleb tuua põhjendused).
- Õpetaja koostöö eelneva kooliastme, klassi, lasteasutuse, kooli jms õpetajatega. Kuidas on sellealane töö üles ehitatud? Millised on tagasiside hinnangud?
- Tagasiside enda õpilaste edenemise kohta uue õpetaja juures järgmises klassis, kooliastmes, koolis. Kuidas on selles osas koostöö üles ehitatud? Millised on tagasiside hinnangud?
- Klassijuhataja koostöö vanematega, aineõpetajatega, õppeasutuse sise- ja väliste tugisüsteemidega (logopeed, sotsiaalpedagoog, KOV haridus- ja sotsiaalnõunik jt), et aidata õppijal ületada õpi-, käitumis- ja kodusest kasvukeskkonnast tingitud sotsiaalseid raskusi.
- Osalemine koolisiseste ja –väliste ürituste organiseerimisel koos kolleegidega. Välja tuleb tuua õpetaja konkreetne osa selles koostöös.
- Milliseid ettepanekuid on õpetaja teinud õppeasutuse arendamiseks enda vastutusvaldkonnas.

- Töörühmade ja projektide juhtimine (oluline vanempedagoogil või vanempedagoogi ametijärgu taotlejal).
- Praktikantide ja pedagoogide juhendamine (oluline vanempedagoogil või vanempedagoogi ametijärgu taotlejal).
- Pedagoogide koolitamine (oluline vanempedagoogil või vanempedagoogi ametijärgu taotlejal).
- Vanempedagoogidel tuleks analüüsida enda panust kooli metoodilise töö valdkonnas: pedagoogide koolitamine ja juhendamine, õppealajuhataja toetamine metoodilise tegevuse organiseerimisel koolis, metoodiliste juhendmaterjalide väljatöötamine, metoodilise tööga tegelevate töögruppide juhtimine jms

6. ÕPETAJA ENESEHINDAMINE JA PROFESSIONAALNE ARENG

Soovitused õpetajale

Analüüsides valdkonna *enesehindamine ja professionaalne areng* tulemuslikkust, on otstarbekas arvestada järgmisi aspekte:

- Läbitud täiendkoolitus ning täiendkoolituse tulemuste analüüs: mis on seoses täiendkoolitusel osalemisega õpetaja igapäevatöös muutunud, milliste protsesside juhtimisega või tegevustega tuleb õpetaja nüüd paremini toime.
- Õpetaja poolt ajakirjanduses või mujal avaldatud haridusteemalised artiklid (oluline vanempedagoogil või vanempedagoogi ametijärgu taotlejal).
- Õpetaja esinemised koolisisestel üritustel.
- Õpetaja esinemised haridusteemalistel konverentsidel (oluline vanempedagoogil või vanempedagoogi ametijärgu taotlejal).
- Eelmisel perioodil püstitatud arengueesmärkide täitmise analüüs.
- Kirjeldada tuleks süsteemi, kuidas õpetaja hangib tagasisidet enda töö kohta.
- Järjepideva analüüsi tulemusena püstitatud õpetaja isiklikud põhieesmärgid:
 - õppetunni ettevalmistamise osas (planeerimine, vahendid jms);
 - õppetunni läbiviimise osas (didaktilised oskused);
 - klassijuhatajatöös;
 - õpilaste õpitulemuste saavutamisel;
 - koolis püstitatud eesmärkide täitmisel;
 - sise- ja välishindamise tulemustest tulenevalt.